

Nieuwe piketregeling na Salduz

'De piketdienst wordt nu echt fulltime'

Coördinator piketcentrale Corry van Herk: 'Bij mooi weer blijken veel advocaten toch niet naast hun faxapparaat te zitten'

Foto: Roel Dijkstra

Door het consultatierecht na het EHRM-arrest 'Salduz' moet er veel vaker een strafpiketadvocaat worden gebeld. Advocaten houden rekening met twee keer zo veel verdachten. 'De piketcentrale gaat het een stuk drukker krijgen,' zegt Corry van Herk, centrale-coördinator.

.....
Olga van Ditzhuijzen
journalist
.....

Een mooi moment om het systeem van de piketcentrale efficiënter te maken. 'De bereikbaarheid van advocaten liet soms te wensen over,' zegt Van Herk. 'Het kwam regelmatig voor dat we uren moesten wachten voordat de dienstdoende advocaat terugbelde om te zeggen dat

hij de zaak zou doen. Op zondagochtend of bij mooi weer blijken veel advocaten toch niet naast hun faxapparaat te zitten, of wordt de telefoon door kindlief waargenomen.'

Belangrijkste oorzaak voor het oponthoud was het geldende protocol, waarbij de centrale twee uur moest wachten op een respons voordat de volgende op het lijstje gebeld kon worden. Dat is bij dubbel zoveel meldingen niet vol te houden, weet Van Herk. Om sneller duidelijkheid te krijgen of een advocaat een zaak kan nemen, wordt volgens Van Herk *vermoedelijk half oktober* gestart met een nieuw meldsysteem: piketadvocaten ontvangen hun meldingen dan op hun mobiele telefoon, in de vorm van een sms-bericht met een code. Die code moet dan binnen een halfuur worden ingevoerd op de website van de piketcentrale, waarna de advocaat toegang krijgt tot de benodigde informatie en de centrale een bericht krijgt dat

de melding is beantwoord. De gang naar de computer is voor advocaten die onderweg zijn niet eens nodig, nu veel raadslieden inmiddels in het bezit zijn van mobiel internet op hun telefoon. 'Eigenlijk is elke partij gebaat bij dit snellere

systeem', merkt Van Herk op. 'De politie kan eerder beginnen met verhoren, advocaten mogen hun cliënt daarin bijstaan en wij als centrale kunnen onze meldingen sneller kwijt.' Ook de sterk ingekorte antwoordperiode is prettig,

De belangrijkste wijzigingen

- de piketdienst begint de avond vóór de ingeroosterde dag om 20.00 uur, en duurt 24 uur;
- van advocaten wordt verwacht dat zij binnen een halfuur reageren op de oproep, en binnen vier uur de verdachte bezoeken. Omdat bij de korte termijnen advocaten wellicht niet in staat zijn alle aangemelde verdachten te bezoeken, wordt aangeraden voor een achterwacht te zorgen;
- de regeling geldt niet onverkort voor alle verdachten. Het OM heeft delicten in drie categorieën verdeeld: A-, B-, en C-delicten. Verdachten van A-zaken kunnen geen afstand doen van het recht een advocaat te raadplegen. Categorie C betreft zaken waarin geen in verzekeringstelling mogelijk is: dan geldt de regeling niet, tenzij de verdachte minderjarig is. Volwassenen kunnen aanspraak maken op een advocaat maar dienen dit zelf te regelen en te betalen;
- de regeling treedt half oktober in, en is tijdelijk. Het streven is om eind dit jaar twee nieuwe regelingen te doen ingaan: een beleidsregel (aanwijzing) van het OM en een beleidsregel van de Raad voor Rechtsbijstand. Het Vergoedingsbesluit wordt in het voorjaar van 2010 gewijzigd. Een definitieve wettelijke regeling wordt pas in 2011 verwacht.

Column

Harry Veenendaal

Biecht!

De derde dinsdag in september brengt ons doorgaans de begroting van het ministerie van Justitie. Prima leesstof om bij in te snurken. Dit jaar haalde ik net pagina 38 van de 247 toen mijn oog bleef hangen op de kleine lettertjes onder een fotobijchrift van een financiële tabel, de kleine lettertjes onder de kleine lettertjes. Ik citeer: 'het niet-juridische verplichte deel op dit beleidsartikel is gereserveerd voor bestuurlijk gebonden uitgaven via diverse subsidiebeschikkingen, onder meer voor de Nederlandse Orde van Advocaten'.

De Orde gesponsord door de vijand? Waarvoor dan? *Jaarverslag 2008* van de Orde erbij gepakt. Geen verwijzing in de financiële bijlage, geen omschrijving in de staat van baten en lasten, geen toelichting. Wel een grote post 'overige inkomsten'. Terstond enkele personen gesondeerd. Niemand weet het precies. Het zou om een subsidie gaan voor 'historisch onderzoek'. De Justitiebegroting van een jaartje eerder erbij gepakt, dezelfde verwijzing. Weer een telefoontje naar de Orde. 'Jawel, mijnheer Veenendaal', merkt een hulpvaardige Ordeman op, 'het klopt dat de subsidieverlening niet in het externe jaarverslag staat, maar gelukkig wel in het interne verslag. Het betreft trouwens een subsidie van € 750.000'. Oef, wat een geruststelling.

Een overheidssubsidie die wordt verstrekt ter ondersteuning van het advocatuurlijke tuchtrecht. Anders gezegd: een vorm van gesubsidieerde rechtspraak waarbij de procedure in eerste aanleg en bij het Hof van Discipline wordt gesponsord door Ernst Hirsch Ballin. Tot zover de onafhankelijke tuchtrechtspraak. Ik zou dergelijke omvangrijke inkomsten, zeker als deze van het ministerie komen, graag in het externe jaarverslag lezen. Dit terzijde.

Bij wat navraag blijkt dat er op de achtergrond een discussie gaande is over voorgenomen bezuinigingen van het ministerie. De subsidie voor de klachtprocedure in eerste aanleg dreigt gestopt te worden. Die komt dadelijk voor eigen rekening van de advocaat. Het schijnt zo te zijn dat de algemeen deken hierover 'informeel overlegt' met het ministerie. Wanneer denkt de algemeen deken precies de rest van zijn kudde hierover te informeren? Het lijkt me bij uitstek een onderwerp waar de beroepsgroep zich een mening over moet vormen. Zeker in het licht van de huidige bezuinigingsplannen. Dus beste deken, in de meest katholieke en daarmee dwingende zin van het woord: biecht!

volgens Van Herk: 'Weliswaar loopt de advocaat meer kans om een melding te missen, maar wij kunnen sneller een vervanger zoeken. Zo weet iedereen waar hij aan toe is.'

Minder overdonderingskracht

Intussen lijkt de druk op de advocatuur onevenredig toe te nemen, nu het aantal piketmeldingen zal verdubbelen. Maar strafrechtadvocaat Geertjan Van Oosten, lid van de werkgroep 'piketregeling Salduz' van de Raad voor Rechtsbijstand, ziet ook voordelen: 'Het zal ons meer zaken gaan opleveren, dat is dus goed nieuws.' Van Oosten vindt het vanzelfsprekend dat het recht op een advocaat vóór het verhoor nu eindelijk wordt gehonoreerd. 'Het proces wordt eerlijker', zegt Van Oosten. 'De verdachte heeft niet alleen formeel rechten, maar wordt nu daadwerkelijk beter geïnformeerd. Dat is het allerbelangrijkste.'

Van Oosten zal zijn cliënten voorafgaand aan het politieverhoor regelmatig aanraden om zich te beroepen op hun zwijgrecht. 'Het gevolg zou kunnen zijn dat minder bewijs verzameld kan worden, wat dan misschien leidt tot meer septs.

De politie heeft minder overdonderingskracht.'

Wat vindt de Amsterdamse advocaat van de kritiek van de piketcentrale? 'Je mag van een advocaat verwachten dat hij snel reageert. Maar als je begint met een piketdienst en er liggen tien meldingen op je te wachten, kan een advocaat die niet persoonlijk afhandelen. Gelukkig bestaat in de toekomst de mogelijkheid om een vervanger in te schakelen.' De piketdienst wordt echt fulltime, omdat vaker een melding wordt gedaan. 'De piketadvocaat kan niet zeggen: 'Ik zit nu op het strand, dus ik kom over vier uur wel'. Betrokkenheid wordt nu belangrijker', aldus Van Oosten, 'zeker als de responstermijn straks naar twee uur gaat.'

Meer zorgen maakt Van Oosten zich over de plannen om de vergoedingen in te perken. Ontvangt een piketadvocaat nu 1,5 declaratiepunt per cliënt, straks moet dat naar 0,5 punt. 'Sociale advocatuur is al geen vetpot, dat moet normaal beloond worden. Er is een reëel gevaar dat dan meer kantoren afhaken voor de piketdiensten. Dit zou wel eens het begin kunnen worden van een strijd om de vergoedingen op peil te houden.'

Pilot op twee plaatsen

In Utrecht en Capelle aan den IJssel zal worden geëxperimenteerd met een advocatenpost op het politiebureau. De piketadvocaat betreft daar een ingerichte werkplek. Het idee achter deze opzet, door politiemensen ook wel 'wasstraat' genoemd, is dat de arrestant zich van snelle rechtsbijstand verzekerd weet, en dat het politieonderzoek geen onnodige vertraging oploopt. De advocaat kan zich er bovendien persoonlijk van vergewissen of de arrestant een advocaat wil raadplegen, of niet.

De piketadvocaat van dienst wordt geacht van 08.00- 15.00, of van 15.00 tot 22.00 uur op het bureau aanwezig te zijn. In oktober zullen zo'n zestig advocaten een paar dagen proefdraaien in Utrecht. Gedacht wordt aan een vergoeding van één punt per uur, althans voor advocaten die meedoen aan de pilot. Hoeveel er uiteindelijk wordt betaald is nog lang niet zeker. Op 1 november gaat de pilot officieel in Utrecht van start, op 1 december volgt Capelle aan den IJssel.